

SZEMPONTOK
AZ
ÓVODAI JÁTÉKBEMUTATÓHOZ KAPCSOLÓDÓ MEGFIGYELÉSHEZ ÉS ELEMZÉSHEZ¹
1. FÉLÉV

1. **Figyelje meg 3-5 gyermek érkezését az óvodai csoportba!** Helyezkedjen el a csoportszobában, a bejárat közelében, ahonnan jól látja az érkezőket! Készítsen jegyzőkönyvet a megfigyelt gyermekek, a velük kapcsolatba lépő felnőttek (szülő, óvodapedagógus, dajka stb.) és a velük kapcsolatba lépő már csoportban lévő gyermekek viselkedéséről!

Elemzési szempontok:

- Elválás: Milyen érzelmi állapotban történt az elválás (pl. jókedvűen, sírósan, szorongva stb.)? Milyen módon köszöntek el (pl. ölelés, puszi, integetés stb.)?
- Óvodapedagógus: Hogyan fogadja az óvodapedagógus a gyerekeket? Vannak-e a reggeli megérkezéssel kapcsolatos szokások a csoportban (például köszöntés), ha igen, melyek azok? Óvodapedagógus-szülő kommunikáció sajátosságai (pl. információcsere, beszélgetés, esetleg gyermek átvétele karból karba).
- Otthonról hozott játékszerek, tárgyak: Mik azok? Mi történik a játékszerekkel/tárgyakkal a gyermekek csoportba lépése után?

2. **Válasszon ki egy gyermeket, és készítsen (háromszor 5 percnyi) megfigyelési jegyzőkönyvet róla amikor játszik!**

Elemzési szempontok:

- Használt-e eszköz(öke)t, ha igen mi(ke)t?
- Milyen játéktípusokra látott példákat? (egyszerű mozgásos, gyakorló játék (tárggyal, saját testtel végzett egyszerű cselekvések); konstruáló játék (valamit alkotott, létrehozott, pl. építőjáték); fantázia vagy szerepjáték (láthatóan beleélte magát valamibe, pl. utánzott valamit, valakit, felvett egy szerepet); szabályjáték (valamilyen meghatározott szabályok mentén játszott, pl. társasjátékkal)²
- Egyedül játszott vagy társsal, társakkal? Milyen eltérő sajátosságokat fedezett fel a gyermek egyedül, illetve másokkal közösen játszott játéka(i) között?

3. **Figyelje meg az óvodapedagógus verbális és nonverbális kommunikációjának jellegzetességeit!** Jegyzőkönyvezen le öt óvodapedagógus-gyermek/óvodapedagógus-gyermekcsoport beszélgetést!

Elemzési szempontok (az óvodapedagógus kommunikációjára vonatkozóan):

- Milyen volt a hangereje, hangszíne, hanglejtése stb.?
- Voltak-e visszatérő gesztusai, szófordulatai? stb.
- Hogyan volt kongruens (hiteles) a kommunikációja (a verbális és nonverbális kommunikációjának egyensúlya)?
- Hogyan teremtette meg és tartotta fenn a nyugodt, biztonságos légkört? Kommunikációjának mely jellegzetességei szolgáltak erre?
- Hogyan igazodott az óvodapedagógus által használt nyelvezet a gyermekek fejlődési sajátosságaihoz? (pl. hogyan beszélt a kiscsoportos, nagycsoportos stb. korú gyermekekhez/kel?)
- Amennyiben volt a gyermekek között konfliktus, hogyan reagált ebben a helyzetben?

¹ Kolosai Nedda és B. Lakatos Margit segédanyagainak felhasználásával.

² Ezek egyszerűsített, segítő meghatározások. A tanulmányaiban való előrehaladásának megfelelő mélységben, részletességgel elemezze a játéktípusokat!

4. **Figyelje meg az óvodapedagógus mozgását a csoportszoba játéktereiben!** (Pl. hogyan mozog, hogyan használja a tereket stb.) Jegyzőkönyvezzé le az óvodapedagógus mozgását a teljes játékbemutató ideje alatt.

Elemzési szempontok:

- Hogyan mozgott az óvodapedagógus az egyes játékterek között a csoportszobán belül?
- Mennyi ideig tartózkodott egy-egy játéktérben, játszócsoportnál stb.?
- Amikor huzamosabb ideig tartózkodott egy helyen, hogyan helyezkedett el az egész csoportszoba viszonylatában?
- Hogyan mozgott a „gyerekek között” (pl. lehajolt, leguggolt a gyerekekhez, amikor megszólította őket, beszélgetett velük)?

5. **Figyelje meg az óvodapedagógust a szabad játék támogatása során, amikor bekapcsolódott a gyermekek játékába!** Jegyzőkönyvezzé legalább három olyan alkalmat, amikor az óvodapedagógus bekapcsolódott a játékba!

Elemzési szempontok:

- A gyermek/gyerekek kérték, hogy kapcsolódjon be a játékba vagy saját döntése alapján lépett be?
- Milyen típusú játékba (egyszerű mozgásos, gyakorló játék (tárggyal, saját testtel végzett egyszerű cselekvések); konstruáló játék (valamit alkotott, létrehozott, pl. építőjáték); fantázia vagy szerepjáték (láthatóan beleélte magát valamibe, pl. utánozott valamit, valakit, felvett egy szerepet); szabályjáték (valamilyen meghatározott szabályok mentén játszott, pl. társasjátékkal)³ kapcsolódott be?
- Milyen szerepet töltött be (pl. egyenrangú társ vagy felnőtt)?
- Milyen változás történt a játékba kapcsolódása nyomán?

6. **Figyelje meg az óvodapedagógust a szabad játék támogatása során, amikor továbblendítette a játék menetét!** Jegyzőkönyvezzé legalább három olyan alkalmat, amikor az óvodapedagógus továbblendítette a gyermekek játékát!

Elemzési szempontok:

- A játék továbblendítése a gyermekek kérésére történt vagy saját döntése alapján?
- Ön szerint miért kapcsolódott be a játékba? Mi lehetett a szándéka?
- Mi jellemezte a verbális és nonverbális kommunikációját ezekben a helyzetekben?

7. **Figyelje meg az óvodapedagógust a szabad játék támogatása során, amikor játszott a gyermekekkel, majd kilépett a játékból!** Jegyzőkönyvezzé legalább három olyan alkalmat, amikor az óvodapedagógus kilépett a gyermekkel történő közös játékból!

Elemzési szempontok:

- Ön szerint miért lépett ki a játékból?
- Milyen típusú játékban (egyszerű mozgásos, gyakorló játék (tárggyal, saját testtel végzett egyszerű cselekvések); konstruáló játék (valamit alkotott, létrehozott, pl. építőjáték); fantázia vagy szerepjáték (láthatóan beleélte magát valamibe, pl. utánozott valamit, valakit, felvett egy szerepet); szabályjáték (valamilyen meghatározott szabályok mentén játszott, pl. társasjátékkal)³ vett részt, amelyből kilépett?
- Milyen „stratégiát” alkalmazott hozzá (pl. megmondta a gyermekeknek, hogy most mennie kell; „észrevétlenül” kilépett stb.)

³ Ezek egyszerűsített, segítő meghatározások. A tanulmányaiban való előrehaladásának megfelelő mélységben, részletességgel elemezze a játéktípusokat!

- Hogyan reagáltak a gyermekek a játékból való kilépésére?

8. Figyelje meg az óvodapedagógust, más felnőttet (dajka, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens stb.) vagy gyermeket (pl. idősebb gyermek) miközben gondozási tevékenységet végez! Jegyzőkönyvezzon legalább öt olyan alkalmat, amikor gondozásra lát példát!

Elemzési szempontok:

- A csoportszoba tárgyi feltételeinek elemzése a gondozás szempontjából (pl. mosdó bejárata, papírzsebkendő-tartó helye stb.)
- A gyermek milyen testi és/vagy lelki szükségletét elégítette ki a felnőtt?
- Hogyan igazodott a gyermek fejlettségéhez a tevékenység?
- Milyen jeleit figyelte meg az önállóság támogatásának?
- A kommunikációs helyzet sajátosságai

Böddi Zsófia és Kerekes Valéria